

2001. február 24-én – vasárnap délelőtt

Fenemód borzongat a bolgár boglárka
Árnyéka szívemen fényedet takarja
Bólogat rémséges balkáni álmaidra
Írom ezt félig még álomba borultan
Árendába szedem sánta soraimat
Néreiszek csalfa arcát paskolgatva

Jé! itt ülök egykedvűen egytenmagamban
Úgy érzem hirtelen újra Haszkovóban
Dércsípte zord betonblokkok árnyékában
Így aztán egyedül főzni sincs már kedvem
Tétován csücsülgetek majd elszelelek menten

Végh Károly

Németh W. Árpád képei

Egy táj, egy vidék, a gyermek- és a meglett férfikor helyszínei, az ott élő emberek, a közösségek, a munka, a megkötött barátságok és küzdelmek mindenkiiben maradandó nyomokat hagynak. Különösen így van ez egy festőművész életében, aki bár kényszerűen elszakadt ettől a világtól, mégis minden alkotásában, rezdülésében – ha a képeken valóságában fel nem is ismerhetően – mégis ott munkál ez a múlt. Miként is lehetne másképp? Diósjenő, Nagyoroszi, Rétság, Balassagyarmat: Nógrád megye, ahonnan Németh Árpád festőművész indult. „A Balassagyarmati Tanítóképzőben Farkas András festőművésztől tanultam rajzolni, Egerben, a Tanárképző Főiskolán Blaskó János volt a tanárom. Mindketten alapvetőnek tartották a rajzolás-festés szakmai, mesterségbeli ismereteinek a lehető legpontosabb megismertetését, miközben korszerű művészetszemléletet oktattak, és racionális művészetfilozófiát képviseltek. A gyakorlatban igyekeztem megtanulni, miként lesz az egésznek az alkotásnak és az eredménynek festői értelme.” – írja egy kiállításának a katalógusában.

Németh Árpádnak most Vácott van műterme. Festői világa kiteljesedett szinte napról-napra változik megújul, mert mindig új dolgok foglalkoztatják. Művészeté-

ben ugyanolyan fontosságot kap a moralitás, a gondolkodó ember vívódásai, mint a festőiség, a festői látásmód. Ezek a rétegek, vagy inkább megközelítési módok nem egymást követik, hanem szorosan egymásra épülnek, átfedik és feltételezik egymást. Ebben az értelemben a festészet inkább egy létezési mód: szabadság és bilincs, a harmóniák vágyott, keresett és megtalált pillanatai, hétköznap és ünnep. Megélt és a végigküzdött világ. Egy hosszú fejlődési folyamatot kísérhetnek figyelemmel képei-nek ismerői. „Mint minden ember, én is igyekszem a környező világot lehetőség szerint megismerni, megérteni, vagy ha megérteni nem is sikerül, de legalább néhány lényeges dolgát szeretném megsejteni. A rajzok és festmények is ennek a törekvésnek a tanúi. Bármi legyen is a tárgy egy-egy képnek, valójában mindig az ember érdekel, az emberi dolgok.” Ezek az alapok. A forma, a tükrözés, a festmény lehetőségei azonban korlátlanok.

Legújabbban az foglalkoztatja, hogyan lehetne tágítani ennek a közlésmódnak a határait, mennyire engedjen a feszítő belső vágyának, a tudatos komponálás mellett mennyire engedjen a véletlennek, az anyag öntörvényűségének? A színek, a formák maguktól is életre tudnak-e kelni? Azt gondolom, hogy nem. A látszólagosság, az esetlegesség mellett mindig felsejlik az alkotó személyisége, emberi figurákat vélünk felfedezni. A dolgok nem közvetlenül nyernek megfogalmazást, csak áttételeken keresztül, de mindig érezni a célzást, a sejtetést. Értjük, vagy érteni véljük az üzenetet, mert képei mindig valamilyen gondolatot indítanak el, újabb és újabb asszociációkat. Érezzük a belső közlést, a belső tartalmakat. Mert ott van a személyes jelenlét.

Újból őt idézem: „Egy ideje szinte kizárólag a festői anyag foglalkoztat, és a vele való munkálkodás. Röviden szólva a festés és a festés maga. Mindig szerettem volna figyelmen kívül hagyni, és kizárólag a jelen lévő anyagra koncentrálni: festék-anyag, oldószer, vászon, fa, papír és én magam. Most eljött az ideje, és nem volt értelme további halogatásnak, mert lassan kioltódik az emberben a probléma iránti érzékenység és érdeklődés. Úgy lépi át a fontos dolgokat, hogy közben, szinte észrevétlenül, elveszíti a megszerzhető tapasztalatokhoz szükséges erőt: sohasem tudhatja meg, mit veszített, vagy inkább mit mulasztott el. Így hát, nekiláttam – magamat fegyelmezve, teret engedve az anyag saját és sajátos mozgásának –, az egymásba olvadás és taszítás, éles és oldott határok keletkezése és eltűnése, a festékpászma csurgásának minimális mértékű korlátozására. Arra törekedtem, hogy – miként a természetben – szabadon jöjjenek létre véletlenszerű alakzatok.”